

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia
Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej
Warunki i tryb przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce i zachowaniu

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z biologii dla klasy 5 Szkoły Podstawowej im. Wiktorii Baranówny w Morawczynie
oparte na „Programie nauczania biologii Puls życia” autorstwa Anny Zdziennickiej

	Uczeń na ocenę dopuszczającą	Uczeń na ocenę dostateczną	Uczeń na ocenę dobrą	Uczeń na ocenę bardzo dobrą	Uczeń na ocenę celującą
I. Biologia jako nauka	<ul style="list-style-type: none"> wskazywał biologię jako naukę o organizmach wymieniał czynności życiowe organizmów podawał przykłady dziedziny biologii wskazywał obserwacje i doświadczenia jako źródła wiedzy biologicznej wymieniał źródła wiedzy biologicznej z pomocą nauczyciela przeprowadzał doświadczenie metodą naukową z pomocą nauczyciela podawał nazwy części mikroskopu optycznego obserwował pod mikroskopem preparaty przygotowane przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> określał przedmiot badań biologii jako nauki opisywał wskazane cechy organizmów wyjaśniał, czym zajmuje się wskazana dziedzina biologii porównywał obserwację z doświadczeniem jako źródła wiedzy biologicznej korzystał ze źródeł wiedzy wskazanych przez nauczyciela z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadzał doświadczenie metodą naukową podawał nazwy wskazanych przez nauczyciela części mikroskopu optycznego z pomocą nauczyciela wykonywał proste preparaty mikroskopowe obliczał powiększenie mikroskopu optycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wykazywał cechy wspólne organizmów opisywał czynności życiowe organizmów na podstawie opisu przeprowadzał doświadczenie metodą naukową rozróżniał próbę kontrolną i próbę badawczą opisywał źródła wiedzy biologicznej wymieniał cechy dobrego badacza samodzielnie opisywał budowę mikroskopu optycznego samodzielnie wykonywał preparaty mikroskopowe z niewielką pomocą nauczyciela nastawiał ostrość mikroskopu i wyszukuje obserwowane elementy 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzował wszystkie czynności życiowe organizmów wymieniał hierarchicznie poziomy budowy organizmu charakteryzował dziedziny biologii wykazywał zalety metody naukowej samodzielnie przeprowadzał doświadczenie metodą naukową posługiwał się właściwymi źródłami wiedzy biologicznej do rozwiązywania wskazanych problemów charakteryzował cechy dobrego badacza charakteryzował funkcje wskazanych części mikroskopu optycznego w kolejności tworzenia się obrazu obiektu wykonywał preparaty mikroskopowe, nastawiał ostrość mikroskopu, rysował obraz widziany pod mikroskopem optycznym 	<ul style="list-style-type: none"> wykazywał jedność budowy organizmów porównywał poziomy organizacji organizmów u roślin i zwierząt wymieniał inne niż podane w podręczniku dziedziny biologii planował i przeprowadzał doświadczenie metodą naukową krytycznie analizował informacje pochodzące z różnych źródeł wiedzy biologicznej analizował swoją postawę w odniesieniu do cech dobrego badacza sprawnie posługiwał się mikroskopem optycznym, samodzielnie wykonywał preparaty, rysował dokładny obraz obserwowanego pod mikroskopem wskazywał zalety mikroskopu elektronowego*
II. Budowa i czynności życiowe organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wymieniał trzy najważniejsze pierwiastki budujące organizm wymieniał wodę i sole mineralne jako elementy wchodzące w skład organizmu wskazywał białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu wskazywał komórkę jako podstawową jednostkę życia podawał przykłady organizmów jedno- i wielokomórkowych obserwował preparat nabłonka przygotowany przez nauczyciela na podstawie obserwacji preparatów, ilustracji i schematów wnioskował o komórkowej budowie organizmów wymieniał elementy budowy komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej pod opieką nauczyciela rysował obraz obiektu obserwowanego pod mikroskopem wyjaśniał, czym jest odżywianie się wyjaśniał, czym jest samożywność podawał przykłady organizmów samoży- 	<ul style="list-style-type: none"> wymieniał sześć najważniejszych pierwiastków budujących organizm wymieniał produkty spożywcze, w których występują białka, cukry i tłuszcze wyjaśniał, dlaczego komórki nazywamy podstawową jednostką organizmu wymieniał organelle komórki zwierzęcej z pomocą nauczyciela wykonywał preparat nabłonka podawał przykłady komórki bezjądrowej i jądrowej wymieniał funkcje elementów komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej z pomocą nauczyciela wykonywał preparat moczarki kanadyjskiej obserwował pod mikroskopem organelle wskazane przez nauczyciela wskazywał fotosyntezę jako sposób odżywiania się wskazywał substancje biorące udział w fotosyntezie i wymieniał produkty fotosyntezy 	<ul style="list-style-type: none"> wymieniał wszystkie najważniejsze pierwiastki budujące organizm oraz magnez i wapń wyjaśniał, że woda i sole mineralne są związkami chemicznymi występującymi w organizmie wymieniał białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu i omawiał role dwóch z nich opisywał kształty komórek zwierzęcych opisywał budowę komórki zwierzęcej na podstawie ilustracji z niewielką pomocą nauczyciela wykonywał preparat nabłonka wyjaśniał, czym są komórki jądrowe i bezjądrowe oraz podawał ich przykłady samodzielnie wykonywał preparat moczarki kanadyjskiej odróżniał pod mikroskopem elementy budowy komórki wyjaśniał rolę poszczególnych elementów komórki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśniał role wody i soli mineralnych w organizmie wymieniał białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu i omawiał ich role rozpoznawał na ilustracji elementy budowy komórki zwierzęcej i omawiał ich funkcje wykonywał preparat nabłonka rozpoznawał organelle komórki zwierzęcej i rysował jej obraz mikroskopowy omawiał elementy i funkcje budowy komórki na podstawie ilustracji analizował różnice między poszczególnymi typami komórek, wskazywał cechy umożliwiające rozróżnienie komórek samodzielnie wykonywał preparat moczarki kanadyjskiej, rozpoznawał elementy budowy komórki roślinnej i rysował jej obraz mikroskopowy wyjaśniał, na czym polega fotosynteza omawiał zależność przebiegu fotosyntezy od obecności wody, dwutlenku węgla i 	<ul style="list-style-type: none"> wykazywał, że związki chemiczne są zbudowane z kilku pierwiastków omawiał funkcje białek, cukrów, tłuszczów i kwasów nukleinowych w organizmie i wskazywał produkty spożywcze, w których one występują z dowolnego materiału tworzył model komórki, zachowując cechy organeli sprawnie posługiwał się mikroskopem samodzielnie wykonywał preparat nabłonka i rysował dokładny obraz widziany pod mikroskopem, z zaznaczeniem widocznych elementów komórki analizował różnice między poszczególnymi typami komórek i wykazywał ich związek z pełnionymi funkcjami sprawnie posługiwał się mikroskopem, samodzielnie wykonywał preparat nabłonka i rysował dokładny obraz widziany pod mikroskopem analizował przystosowanie roślin do przeprowadzania fotosyntezy planował i samodzielnie przeprowadzał do-

	<ul style="list-style-type: none"> nych • wyjaśniał, czym jest cudzożywność • podawał przykłady organizmów cudzożywnych • wymieniał rodzaje cudzożywności • określał, czym jest oddychanie • wymieniał sposoby oddychania • wskazywał drożdże jako organizmy przeprowadzające fermentację 	<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela przeprowadzał doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność przebiegu fotosyntezy • krótko opisywał różne sposoby odżywiania się zwierząt • wyjaśniał, w jaki sposób wskazany organizm cudzożywny pobiera pokarm • wyróżniał oddychanie tlenowe i fermentację • wskazywał organizmy uzyskujące energię z oddychania tlenowego i fermentacji • wyjaśniał, że produktem fermentacji drożdży jest dwutlenek węgla • wskazywał mitochondrium jako miejsce, w którym zachodzi utlenianie 	<ul style="list-style-type: none"> • z niewielką pomocą nauczyciela rysował obraz obiektu obserwowanego pod mikroskopem • wymieniał czynniki niezbędne do przeprowadzenia fotosyntezy • wskazywał substraty, produkty fotosyntezy • omawiał sposoby wykorzystania przez roślinę produktów fotosyntezy • z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadzał doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy • omawiał wybrane sposoby cudzożywności • podawał przykłady organizmów należących do różnych grup organizmów cudzożywnych • wyjaśniał znaczenie oddychania komórkowego • wskazywał różnice w miejscu przebiegu utleniania i fermentacji w komórce • wymieniał narządy wymiany gazowej zwierząt lądowych i wodnych • omawiał doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże 	<ul style="list-style-type: none"> światła • schematycznie zapisywał i omawiał przebieg fotosyntezy • na podstawie opisu przeprowadzał doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy • charakteryzował rodzaje cudzożywności występujące u różnych grup organizmów • wykazywał przystosowania do pobierania pokarmów występujące u różnych grup organizmów cudzożywnych • schematycznie zapisywał przebieg oddychania • określał warunki przebiegu oddychania i fermentacji • charakteryzował wymianę gazową u roślin i zwierząt • z pomocą nauczyciela przeprowadzał doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże 	<ul style="list-style-type: none"> świadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy • na podstawie zdobytej wcześniej wiedzy wskazywał w różnych warzywach i owocach materiały zapasowe jako produkty fotosyntezy • wyjaśniał znaczenie organizmów odżywiających się martwą substancją organiczną • wyjaśniał, na czym polega cudzożywność roślin pasożytniczych i półpasożytniczych • porównywał zapis przebiegu oddychania tlenowego z zapisem przebiegu fermentacji • analizował związek budowy narządów wymiany gazowej ze środowiskiem życia organizmów • samodzielnie przeprowadzał doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże
III. Wirusy, bakterie, protisty i grzyby	<ul style="list-style-type: none"> • wymieniał jednostki klasyfikacji biologicznej • wymieniał nazwy królestw organizmów • krótko wyjaśniał, dlaczego wirusy nie są organizmami • wymieniał miejsca występowania wirusów i bakterii • wymieniał formy morfologiczne bakterii • wymieniał formy protistów • wskazywał miejsca występowania protistów • wymieniał grupy organizmów należących do protistów • z pomocą nauczyciela wyszukiwał protisty w preparacie obserwowanym pod mikroskopem • wymieniał środowiska życia grzybów i porostów • podawał przykłady grzybów i porostów • na podstawie okazu naturalnego lub ilustracji opisywał budowę grzybów • wymieniał sposoby rozmnażania się grzybów • rozpoznawał porosty wśród innych organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśniał, czym zajmuje się systematyka • podawał definicję gatunku • wymieniał nazwy królestw i podawał przykłady organizmów należących do danego królestwa • omawiał różnorodność form morfologicznych bakterii • opisywał cechy budowy wirusów i bakterii • wymieniał cechy, którymi wirusy różnią się od organizmów • podawał przykłady wirusów i bakterii • wykazywał różnorodność protistów • wymieniał przedstawicieli poszczególnych grup protistów • wymieniał czynności życiowe wskazanych grup protistów • z niewielką pomocą nauczyciela wyszukiwał protisty w preparacie obserwowanym pod mikroskopem • wymieniał cechy pozwalające zaklasyfikować organizm do grzybów • omawiał wskazaną czynność życiową grzybów • podawał przykłady znaczenia grzybów w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazywał hierarchiczną strukturę jednostek klasyfikacji biologicznej • charakteryzował wskazane królestwo • na podstawie ilustracji przyporządkowuje organizm do królestwa • wykazywał, dlaczego wirusy nie są organizmami • rozpoznawał formy morfologiczne bakterii widoczne w preparacie mikroskopowym lub na ilustracji • omawiał wybrane czynności życiowe bakterii • charakteryzował wskazane grupy protistów • wykazywał chorobotwórcze znaczenie protistów • opisywał czynności życiowe protistów – oddychanie, odżywianie, rozmnażanie się • zakładał hodowlę protistów • z niewielką pomocą nauczyciela wyszukiwał protisty w preparacie obserwowanym pod mikroskopem • wykazywał znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka • analizował różnorodność budowy grzybów • wyjaśniał sposoby oddychania i odżywiania się grzybów • wykazywał, że porosty są zbudowane z grzybni i glonu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównywał wcześniejsze i współczesne zasady klasyfikacji organizmów • wyjaśniał zasady nadawania nazw gatunkom • przedstawiał cechy organizmów, na podstawie których można je zaklasyfikować do danego królestwa • omawiał wpływ bakterii na organizm człowieka • wskazywał drogi wnikania wirusów i bakterii do organizmu • prezentuje wszystkie czynności życiowe bakterii • ocenia znaczenie wirusów i bakterii w przyrodzie i dla człowieka • porównywał czynności życiowe poszczególnych grup protistów • wymieniał choroby wywołane przez protisty • zakładał hodowlę protistów, rozpoznawał protisty pod mikroskopem, rysował i z pomocą nauczyciela opisywał budowę protistów • określał znaczenie poszczególnych komponentów w budowie plechy porostu • rozpoznawał różne formy morfologiczne porostów i podawał ich nazwy • opisywał czynności życiowe grzybów – odżywianie, oddychanie i rozmnażanie się 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadniał konieczność klasyfikacji organizmów • porównywał jednostki klasyfikacji zwierząt z jednostkami klasyfikacji roślin • korzystał z różnych kluczy do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy • przeprowadzał doświadczenie z samodzielnym otrzymaniem jogurtu • omawiał choroby wirusowe i bakteryjne, wskazywał drogi ich przenoszenia oraz zasady zapobiegania tym chorobom • wskazywał zagrożenia epidemiologiczne chorobami wywołanymi przez protisty • wskazywał drogi zakażenia chorobami wywołanymi przez protisty oraz zasady zapobiegania tym chorobom • zakładał hodowlę protistów, wyszukiwał protisty • w obrazie mikroskopowym, rysował i opisywał budowę protistów • analizował znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka • proponował sposób badania czystości powietrza na podstawie informacji o wrażliwości porostów na zanieczyszczenia • wyjaśniał, dlaczego porosty określał się mianem organizmów pionierskich

IV. Tkanki i organy roślinne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśniał, czym jest tkanka • wymieniał podstawowe rodzaje tkanek roślinnych • z pomocą nauczyciela rozpoznawał na ilustracji tkanki roślinne • wymieniał podstawowe funkcje korzenia • rozpoznawał systemy korzeniowe • wymieniał nazwy elementów budowy zewnętrznej pędu • wymieniał funkcje łodygi • wymieniał funkcje liści • rozpoznawał elementy budowy liścia • rozpoznawał liście pojedyncze i liście złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • określał najważniejsze funkcje wskazanych tkanek roślinnych • opisywał rozmieszczenie wskazanych tkanek w organizmie roślinnym • rozpoznawał na ilustracji rodzaje tkanek roślinnych • rozpoznawał na ilustracjach modyfikacje korzeni • omawiał budowę zewnętrzną korzenia i jego podział na poszczególne strefy • wyjaśniał różnicę między pędem a łodygą • wskazywał części łodygi roślin zielnych • na materiale zielnikowym lub ilustracji wykazywał związek budowy liścia • z pełnionymi przez niego funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywał cechy adaptacyjne tkanek roślinnych do pełnienia określonych funkcji • na podstawie opisu rozpoznawał wskazane tkanki roślinne • z pomocą nauczyciela rozpoznawał rodzaje tkanek roślinnych obserwowanych pod mikroskopem • wykazywał związek modyfikacji korzenia • z adaptacją do środowiska zajmowanego przez roślinę • opisywał przyrost korzenia na długość • omawiał funkcje poszczególnych elementów pędu • na okazie roślinnym lub ilustracji wskazywał i omawiał części łodygi • na podstawie materiału zielnikowego lub ilustracji rozpoznawał różne modyfikacje liści • rozróżniał typy ulistnienia łodygi 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawał rodzaje tkanek roślinnych obserwowanych pod mikroskopem • przyporządkował tkanki do organów i wskazywał na hierarchiczną budowę organizmu roślinnego • wykorzystuje wiedzę o tkankach do wyjaśnienia sposobu pobierania wody przez roślinę • na podstawie ilustracji lub materiału roślinnego klasyfikuje przekształcone korzenie • na podstawie okazu roślinnego żywego, zielnikowego lub ilustracji wykazywał modyfikacje łodygi ze względu na środowisko, w którym żyje roślina • analizował modyfikacje liści ze względu na środowisko zajmowane przez roślinę 	<ul style="list-style-type: none"> • analizował związek między budową a funkcją poszczególnych tkanek roślinnych, wykazywał przystosowania tkanek do pełnionych funkcji • projektował doświadczenie świadczące o przewodzeniu wody z korzenia w górę rośliny • wykorzystywał wiedzę o tkankach do wyjaśniania budowy i funkcji łodygi • wykorzystywał wiedzę o tkankach do wyjaśniania budowy i funkcji liści
V. Różnorodność roślin	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznawał mchy wśród innych roślin • wymieniał miejsca występowania mchów • wymieniał miejsca występowania paprotników • na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznawał paprotniki wśród innych roślin • wymieniał miejsca występowania roślin nagonasiennych • na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznawał rośliny nagonasienne wśród innych roślin • wymieniał miejsca występowania roślin okrytonasiennych • na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznawał rośliny okrytonasienne wśród innych roślin • na ilustracji lub żywym okazie rozpoznawał organy roślinne i wymieniał ich funkcje • wymieniał rodzaje owoców • przedstawiał sposoby rozprzestrzeniania się owoców • wymieniał elementy łodygi służące do rozmnażania wegetatywnego • wymieniał znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie • z pomocą nauczyciela korzystał z klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • podawał nazwy elementów budowy mchów • z pomocą nauczyciela przeprowadzał doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy • podawał nazwy organów paproci • wyjaśniał rolę poszczególnych organów paprotników • rozpoznawał, korzystając z atlasów roślin, trzy gatunki rodzimych paprotników • wyjaśniał funkcje kwiatów i nasion • omawiał budowę rośliny nagonasiennej na przykładzie sosny • na podstawie ilustracji, żywego lub zielnikowego okazu roślinnego wykazywał różnorodność form roślin okrytonasiennych • podawał nazwy elementów budowy kwiatu odróżniał kwiat od kwiatostanu • na podstawie ilustracji lub żywych okazów omawiał budowę owoców • wymieniał rodzaje owoców • wymieniał etapy kiełkowania nasion • rozpoznawał fragmenty pędów służące do rozmnażania wegetatywnego • podawał przykłady znaczenia roślin okrytonasiennych dla człowieka • z niewielką pomocą nauczyciela korzystał z klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznawał elementy budowy mchów i wyjaśniał ich funkcje • analizował cykl rozwojowy mchów • omawiał znaczenie mchów z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadzał doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy • wyjaśniał znaczenie paprotników • rozpoznawał, korzystając z atlasów roślin, pięć gatunków rodzimych paprotników • analizował cykl rozwojowy paprotników • analizował cykl rozwojowy sosny • wymieniał przystosowania roślin nagonasiennych do warunków życia • omawiał funkcje poszczególnych elementów kwiatu • rozpoznawał formy roślin okrytonasiennych • wymieniał sposoby zapylenia kwiatów • wykazywał zmiany zachodzące w kwiecie po zapyleniu • określał rolę owocni w klasyfikacji • wyjaśniał funkcje poszczególnych elementów nasienia • rozpoznawał na pędzie fragmenty, które mogą posłużyć do rozmnażania wegetatywnego • oceniał znaczenie roślin okrytonasiennych • rozpoznawał na ilustracji pięć gatunków roślin okrytonasiennych • korzystał z prostego klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśniał, dlaczego mchy uważane są za najprostsze rośliny lądowe • według opisu przeprowadzał doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy • na podstawie ilustracji lub żywych okazów wykazywał różnorodność organizmów zaliczanych do paprotników • rozpoznawał, korzystając z atlasów roślin, osiem gatunków rodzimych paprotników • wykazywał przystosowania roślin nagonasiennych do środowiska • omawiał znaczenie roślin nagonasiennych w przyrodzie i dla człowieka • omawiał cykl rozwojowy roślin okrytonasiennych • wyjaśniał, dlaczego kwiatostany ułatwiają zapylenie • wykazywał adaptacje budowy owoców • do sposobów ich rozprzestrzeniania się • na podstawie ilustracji lub okazu naturalnego omawiał budowę nasion • zakładał hodowlę roślin • za pomocą rozmnażania wegetatywnego • oceniał znaczenie roślin okrytonasiennych dla człowieka • rozpoznawał na ilustracji dziesięć gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce • sprawnie korzystał z prostego klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie planował i przeprowadzał doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy • na podstawie informacji o budowie mchów wykazywał ich rolę w przyrodzie • porównywał budowę poszczególnych organów u paprotników • wykonywał portfolio dotyczące różnorodności paprotników • rozpoznawał rodzime gatunki roślin nagonasiennych • określał, z jakiego gatunku drzewa lub krzewu pochodzi wskazana szyszka • wykazywał związek budowy kwiatu ze sposobem zapylenia • wyjaśniał wpływ różnych czynników na kiełkowanie nasion • planował i przeprowadzał doświadczenie wykazujące wpływ wody na kiełkowanie nasion • zakładał hodowlę roślin za pomocą rozmnażania wegetatywnego i obserwował ją • rozpoznawał na ilustracjach dwanaście gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce • na dowolnych przykładach wykazywał różnorodność roślin okrytonasiennych i ich znaczenie żywego okazu

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych programem koniecznych do dalszego kształcenia, nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia

- ustne odpowiedzi – z trzech ostatnich lekcji,
- kartkówki – zapowiedziane z wyznaczonego materiału, niezapowiedziane z trzech ostatnich lekcji,
- sprawdziany – z wyznaczonego materiału zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem,
- testy – diagnozujące stan wiedzy,
- obowiązkowe zadania domowe utrwalające zdobyte wiadomości i umiejętności,
- dodatkowe zadania domowe – 5 zadań z podręcznika z realizowanego działu,
- praca na lekcji – wykonywanie zadań, ćwiczeń w zeszycie przedmiotowym, w zeszycie ćwiczeń, ustnie, przy tablicy,
- dodatkowe prace – referaty, prezentacje, plansze, modele, notatki itp.,
- udział w konkursach szkolnych przedmiotowych zewnętrznych – osiągnięcie sukcesu jest warunkiem uzyskania rocznej oceny celującej,

Dodatkowe zasady:

- uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji z uzasadnionej przyczyny np. długa nieobecność ucznia w szkole wynikająca z choroby,
- uczeń, który opuścił sprawdzian, test, kartkówkę nadrabia zaległość na pierwszej lekcji po nieobecności, w przypadku długotrwałej nieobecności w ustalonym przez nauczyciela terminie,
- poprawa otrzymanych ocen jest dobrowolna i musi odbyć się w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania oceny, oceny z poprawy są zawsze wpisywane do dziennika
- nauczyciel może przeprowadzić sprawdzian lub pracę klasową po uprzednim ustaleniu z uczniami zakresu materiału z 7 dniowym wyprzedzeniem. W ciągu dnia może być przeprowadzony dla uczniów klasy tylko jeden sprawdzian lub praca klasowa, a w ciągu tygodnia trzy. Jeżeli sprawdzian lub praca klasowa zostały wcześniej przełożone na prośbę uczniów, dopuszcza się możliwość przeprowadzenia więcej niż jednego sprawdzianu lub pracy klasowej w ciągu dnia i więcej niż trzy w ciągu tygodnia,
- z jednej formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych w zakresie danych zajęć edukacyjnych (zadania klasowego, zadania domowego, ustnej odpowiedzi itp.) uczeń może uzyskać w danym dniu tylko jedną ocenę.

Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej (wyciąg ze Statutu Szkoły)

1. Uczeń może otrzymać wyższą od przewidywanej roczną ocenę klasyfikacyjną z obowiązkowych zajęć edukacyjnych jeżeli:
  - 1) rodzice zwrócą się do dyrektora szkoły w formie pisemnej o ustalenie wyższej niż przewidywana ocena roczna w okresie nie dłuższym niż dzień od otrzymania informacji o przewidywanej ocenie rocznej z zajęć edukacyjnych, wniosek musi zawierać uzasadnienie;
  - 1) dyrektor przekazuje wniosek nauczycielowi prowadzącemu dane zajęcia edukacyjne;
  - 2) nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne jest zobowiązany dokonać analizy zasadności wniosku w oparciu o udokumentowane realizowanie obowiązków ucznia;
  - 3) nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne może w dniu poprzedzającym klasyfikacyjne zebranie rady pedagogicznej dokonać sprawdzenia wiedzy i umiejętności ucznia, w formach stosowanych przez nauczyciela, w obszarze uznanym przez nauczyciela za konieczne do otrzymania wyższej oceny niż przewidywana.
2. Warunkiem umożliwiającym uczniowi ubieganie się o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych zajęć edukacyjnych jest zaistnienie wymienionych okoliczności:
  - 1) frekwencja ucznia na danych zajęciach edukacyjnych nie jest niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
  - 2) uczeń przystąpił do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzianów i prac pisemnych;
  - 3) uczeń uzyskał z wszystkich sprawdzianów i prac pisemnych oceny pozytywne (wyższych niż ocena niedostateczna), również w trybie poprawy oceny niedostatecznej;
  - 4) uczeń skorzystał z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym konsultacji indywidualnych.

Warunki i tryb przekazywania rodzicom informacji o postępach i trudnościach ucznia w nauce i zachowaniu (wyciąg ze Statutu Szkoły)

1. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców. Informacje o postępach edukacyjnych i wynikach nauczania rodzice ucznia uzyskują od nauczycieli poszczególnych zajęć edukacyjnych i wychowawców klasy podczas przyjętych w szkole form współpracy z rodzicami, w szczególności:
  - 1) za pośrednictwem dziennika;

- 2) w trakcie spotkań klasowych z rodzicami;
  - 3) podczas indywidualnych spotkań nauczycieli z rodzicami.
2. W przypadku niepowodzeń edukacyjnych ucznia i braku kontaktu ze strony rodziców nauczyciel danych zajęć edukacyjnych umawia się z rodzicami na rozmowę indywidualną. Wszystkie działania nauczyciela i kontakty z rodzicami każdorazowo odnotowywane są w dzienniku.
  3. Ocenianie bieżące prowadzone jest systematycznie, tj. równomiernie rozłożone na cały okres klasyfikacyjny. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć;
  4. Nauczyciel ustala i przekazuje uczniom oceny pisemnych prac kontrolnych (zadań klasowych, zadań domowych) w terminie nie później niż w ciągu 2 tygodni.
  5. Na wniosek ucznia lub jego rodziców nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę.
    - 1) na wniosek ustny – uzasadnia ustaloną ocenę w formie ustnej,
    - 2) na wniosek pisemny - uzasadnia ustaloną ocenę w formie pisemnej, a fakt ten odnotowuje w dzienniku.
  6. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane:
    - 1) uczniowi na lekcji podczas analizowania wyników;
    - 2) rodzicom do wglądu w czasie spotkań z wychowawcą, nauczycielami, Dyrektorem Szkoły;
    - 3) do domu, na pisemny wniosek rodzica - nauczyciel w terminie do 5 dni roboczych udostępnia kopię ocenionych prac kontrolnych lub innej dokumentacji związanej z ocenianiem.
  7. Nauczyciel danych zajęć edukacyjnych jest zobowiązany przechowywać sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne do końca bieżącego roku szkolnego, czyli do 31 sierpnia danego roku kalendarzowego.